

Nederlands

RIJK, BETEKENISVOL & SAMENHANGEND

CONCEPTKERNDOELEN

- / Congres Actualisatie kerndoelen
- / Joanneke Prenger
- / Jocelijn Pleumeekers
- / 10 oktober 2023

1

Hoe is het nu?

2 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

2

Kerndoelen vo onderbouw, 2006

De eerste tien kerndoelen zijn vooral gericht op de communicatieve functie van de Nederlandse taal en kennen een belangrijke plaats toe aan strategische vaardigheden. Daarnaast wordt ook aandacht besteed aan culturele en literaire aspecten (kerndoelen 2 en 8).

1. De leerling leert zich mondeling en schriftelijk begrijpelijk uit te drukken.	6. De leerling leert deel te nemen aan overleg, planning, discussie in een groep.
2. De leerling leert zich te houden aan conventies (spelling, grammaticaal correcte zinnen, woordgebruik) en leert het belang van die conventies te zien.	7. De leerling leert een mondelinge presentatie te geven.
3. De leerling leert strategieën te gebruiken voor het uitbreiden van zijn woordenschat.	8. De leerling leert verhalen, gedichten en informatieve teksten te lezen die aan zijn belangstelling tegemoet komen en zijn belevingswereld uitbreiden.
4. De leerling leert strategieën te gebruiken bij het verwerven van informatie uit gesproken en geschreven teksten.	9. De leerling leert taalactiviteiten (speken, luisteren, schrijven en lezen) planmatig voor te bereiden en uit te voeren.
5. De leerling leert in schriftelijke en digitale bronnen informatie te zoeken, te ordenen en te beoordelen op waarde voor hemzelf en anderen.	10. De leerling leert te reflecteren op de manier waarop hij zijn taalactiviteiten uitvoert en leert, op grond daarvan en van reacties van anderen, conclusies te trekken voor het uitvoeren van nieuwe taalactiviteiten.

3

Kerndoelen po, 2006

1. De leerlingen leren informatie te verwerven uit gesproken taal. Ze leren tevens die informatie, mondeling of schriftelijk, gestructureerd weer te geven.	4. De leerlingen leren informatie te achterhalen in informatieve en instructieve teksten, waaronder schema's, tabellen en digitale bronnen.	10. De leerlingen leren bij de doelen onder 'mondeling taalonderwijs' en 'schriftelijk taalonderwijs' strategieën te herkennen, te verwoorden, te gebruiken en te beoordelen.
	5. De leerlingen leren naar inhoud en vorm teksten te schrijven met verschillende functies, zoals: informeren, instrueren, overtuigen of plezier verschaffen.	
2. De leerlingen leren zich naar vorm en inhoud uit te drukken bij het geven en vragen van informatie, het uitbrengen van verslag, het geven van uitleg, het instrueren en bij het discussiëren.	6. De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het lezen van school- en studieteksten en andere instructieve teksten, en bij systematisch geordende bronnen, waaronder digitale bronnen.	11. De leerlingen leren een aantal taalkundige principes en regels. Zij kunnen in een zin het onderwerp, het werkwoordelijk gezegde en delen van dat gezegde onderscheiden. De leerlingen kennen: regels voor het spellen van werkwoorden; regels voor het spellen van andere woorden dan werkwoorden; regels voor het gebruik van leestekens.
	7. De leerlingen leren informatie en meningen te vergelijken en te beoordelen in verschillende teksten.	
3. De leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief of opiniërend van karakter is en leren met argumenten te reageren.	8. De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het schrijven van een brief, een verslag, een formulier of een werkstuk. Zij besteden daarbij aandacht aan zinsbouw, correcte spelling, een leesbaar handschrift, bladspiegel, eventueel beeldende elementen en kleur.	12. De leerlingen verwerven een adequate woordenschat en strategieën voor het begrijpen van voor hen onbekende woorden. Onder 'woordenschat' vallen ook begrippen die het leerlingen mogelijk maken over taal te denken en te spreken.
	9. De leerlingen krijgen plezier in het lezen en schrijven van voor hen bestemde verhalen, gedichten en informatieve teksten.	

4

Referentiekader taal, 2010

	Niveau 1F	Niveau 2F
Algemene omschrijving	Kan korte, eenvoudige teksten schrijven over alledaagse onderwerpen of over onderwerpen uit de leefwereld	Kan samenhangende teksten schrijven met een eenvoudige, lineaire opbouw, over uiteenlopende vertrouwde onderwerpen uit de (beroeps) opleiding en van maatschappelijke aard
Taken	Niveau 1F	Niveau 2F
Correspondentie	Kan een briefje, kaart of e-mail schrijven om informatie te vragen, iemand te bedanken, te feliciteren, uit te nodigen e.d.	Kan e-mails of informele brieven schrijven en daarbij meningen en gevoelens uitdrukken. Kan met behulp van standaardformuleringen eenvoudige zakelijke brieven produceren en schriftelijke verzoeken opstellen
Formulieren invullen, berichten, advertenties en aantekeningen	Kan een kort bericht, een boodschap met eenvoudige informatie schrijven. Kan eenvoudige standaardformulieren invullen. Kan aantekeningen maken en overzichtelijk weergeven.	Kan notities, berichten en instructies schrijven waarin eenvoudige informatie van onmiddellijke relevantie voor vrienden, docenten en anderen wordt overgebracht. Kan een advertentie opstellen om bijvoorbeeld spullen te verkopen. Kan aantekeningen maken tijdens een uitleg of les.
Verslagen, werkstukken, samenvattingen, artikelen	Kan een verslag of een werkstuk schrijven en daarbij stukjes informatie uit verscheidene bronnen samenvatten.	Kan verslagen en werkstukken schrijven met behulp van een stramen en daarbij informatie uit verscheidene bronnen samenvoegen. Kan onderhoudende teksten schrijven en overtuigen met argumenten. Kan een collage, een krant of muurkrant maken.
Vrij schrijven	Kan eigen ideeën, ervaringen, gebeurtenissen en fantasieën opschrijven in een verhaal, in een informatieve tekst of in een gedicht.	

5

Van doelen naar onderwijspraktijk

Beoogd

Wat staat er in de wet?

- Kerndoelen
- Referentiekader Taal

Vertaling

Van doelen naar praktijk

- Methodes
- Lesmateriaal
- Leerlijnen
- Effectieve didactiek

Uitgevoerd

Wat gebeurt er in de klas?

Onderwijsleerprocessen

Gerealiseerd

Wat kunnen en kennen leerlingen?

- Landelijk via:
- Peilingsonderzoek
 - Eindtoets

Liever:
beïnvloed door doelen en ambities

In de praktijk:
beïnvloed door 'wat moeten we toetsen'

6

Wat is de staat van het taalonderwijs?

7 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

7

Startnotitie

- / Maatschappelijke uitdagingen
- / Curriculaire uitdagingen

Pleumeekers & Prenger, 2022

8 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie kerndoelen

8

Maatschappelijke uitdagingen

- // Kansengelijkheid
- // Risico op laaggeletterdheid
- // Digitale geletterdheid
- // Meertaligheid

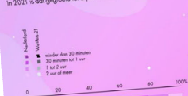

Maak van Nederlands weer een inspirerend en aantrekkelijk vak, dan komen de nieuwe leraren vanzelf

Leerlingen lezen niet zozeer minder vaak maar wel minder lang

Wie verder opreit was de mening in het veld buiten school. Leerlingen lezen in 2021 niet zelden minder vaak buiten school, maar de gemiddelde leestijd die minder dan een half uur buiten school leest is groter geworden ten opzichte van 2016. In 2016 las de helft van de leerlingen voor een half uur per dag. In 2021 is dat ingetrokken tot bijna twee derde van de leerlingen.

...nieuw examen Nederlands moet te doen, leerlingen kunnen weinig trucsjes toepassen?

laesvaardigheid
Nederlandse leerlingen niet langer boven Westers gemiddeld

9 // Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

9

Curriculaire uitdagingen

- // Verkaveling van het leergebied
- // Balans en evenwicht m.b.t. inhoud
- // Verarmd tekstaanbod
- // Onvoldoende houvast fictie en literatuur
- // Ontbreken doorlopende leerlijnen
- // Wijze van toetsing en examinering
- // Samenhang met andere vakken

10 // Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie kerndoelen

10

Team, advieskring & experts

Advieskring

Expertisecentrum Nederlands
Landelijk Netwerk Taal
LOPON2
LVON
Stichting Lezen
Taalunie
Vereniging Levende Talen
Vereniging van Taalspecialisten
Lerarencollectief

11 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie
kerndoelen

11

Wat willen we bereiken?

- / **Betekenisvol** en **samenhangend** onderwijs voor alle leerlingen
- / Een betere balans tussen de taaldomeinen en functies van taal
- / Meer aandacht voor taal en cultuur
- / Ruimte en aandacht voor meertaligheid, taalexpressie, ...
- / Aanbod van rijke teksten (zakelijk en literair)
- / Bevorderen van diep begrip en kritische houding
- / Doorlopende leerlijn po-onderbouw vo-bovenbouw vo

12 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie
kerndoelen

12

Tweedaagse

13 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie
kerndoelen

13

Eindproducten

Kijk met ons mee!

14 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

14

15

16

Alle leerlingen taalcompetent!

➤ *Taalcompetentie is het geheel aan talige kennis, vaardigheden en attitudes dat nodig is om geschreven, gesproken en multimodale teksten te begrijpen, evalueren en te gebruiken zodat*

- *volwaardige deelname aan de samenleving mogelijk wordt;*
- *de eigen doelen gerealiseerd kunnen worden;*
- *de eigen kennis en mogelijkheden levenslang en duurzaam kunnen worden ontwikkeld.*

Uit: *Iedereen Taalcompetent*, p.13

Domein	Subdomein	Kerndoel
Overstijgend		1. Taal- en leesomgeving 2. Taal in de leergebieden
A Communicatie	A1 Taalvaardigheid	3. Begrijpend luisteren, lezen en kijken 4. Doelgericht spreken en schrijven 5. Creatief taal gebruiken 6. Schrijven om te leren 7. Bronnen onderzoeken 8. Bronnen verwerken 9. Reflecteren op taalactiviteiten
	A2 Interactie	10. Doelgericht gesprekken voeren 11. Gesprekken voeren om te leren
B Taal	B1 Taal als systeem	12. Vorm en betekenis beschouwen 13. Schriftelijke taalverzorging
	B2 Taal en individu & maatschappij	14. Talige identiteit 15. Taalvariatie 16. Taalverandering
C Literatuur	C1 Literatuur als systeem	17. Inzicht in verhalende teksten 18. Verkennen van literaire genres
	C2 Literatuur en individu & maatschappij	19. Leesvoorkeur 20. Functies van literatuur 21. Tijd en context

Wettelijk	Kerdoel 1	Taal- en leesomgeving	
	Doelzin	De school zorgt voor een rijke taal- en leesomgeving voor alle leerlingen.	Doelzin <i>Aanbodsdoel: De school...</i>
Niet wettelijk	Het gaat hierbij om	<ul style="list-style-type: none"> • in aanraking laten komen met authentieke, vakoverstijgende, thematische contexten; • in aanraking laten komen met uitdagende teksten en een divers en actueel aanbod van literatuur binnen een vaste leesroutine; • aanbieden van kennis en vaardigheden uit het leergebied Nederlands in onderlinge samenhang; • stimuleren van de leesmotivatie en de durf om te spreken en te schrijven; • ruimte bieden aan verschillende talen en taalvariëteiten van leerlingen. 	In max vijf bullets een uitwerking van de doelzin
	Te denken valt aan	<ul style="list-style-type: none"> • benutten van een thematafel met rijke teksten rondom een wereldoriëntatiethema; • organiseren van boekenclubs voor leraren en leerlingen; • schrijven over ervaringen naar aanleiding van een museumbezoek; • deelnemen aan leesbevorderingsactiviteiten zowel binnen als buiten de school. 	Voorbeeldmatig toelichting

19 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie kerndoelen

19

	Kerdoel 1	Taal- en leesomgeving	
	Doelzin	De school zorgt voor een rijke taal- en leesomgeving voor alle leerlingen.	
	Het gaat hierbij om	<ul style="list-style-type: none"> • in aanraking laten komen met authentieke, vakoverstijgende, thematische contexten; • in aanraking laten komen met uitdagende teksten en een divers en actueel aanbod van literatuur binnen een vaste leesroutine; • aanbieden van kennis en vaardigheden uit het leergebied Nederlands in onderlinge samenhang; • stimuleren van de leesmotivatie en de durf om te spreken en te schrijven; • ruimte bieden aan verschillende talen en taalvariëteiten van leerlingen. 	<p>Samenhang met andere leergebieden</p> <p>Vaardigheden in samenhang</p> <p>Eigen identiteit & meertaligheid</p>
	Te denken valt aan	<ul style="list-style-type: none"> • benutten van een thematafel met rijke teksten rondom een wereldoriëntatiethema; • organiseren van boekenclubs voor leraren en leerlingen; • schrijven over ervaringen naar aanleiding van een museumbezoek; • deelnemen aan leesbevorderingsactiviteiten zowel binnen als buiten de school. 	

20 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie kerndoelen

20

21 Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

© zeefdrukstudio Corvo

 actualisatie kerndoelen

21

Domein Taal

▫ Taal als systeem

- Taal en individu & maatschappij

Domein Literatuur

- Literatuur als systeem
- Literatuur en individu & maatschappij

Domein Communicatie

- Taalvaardigheid
- Interactie

22 Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

 actualisatie kerndoelen

22

Domein Communicatie

- Taalvaardigheid
- Interactie

23 // Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie kerndoelen

23

Domein Communicatie

Taalvaardigheid

- // Samenhang tussen de taalvaardigheden
- // Functies van taal: communicatief, expressief, conceptualiserend
- // Transfer naar andere leergebieden
- // Verbinding met andere domeinen

Interactie

- // Meer ruimte voor gesprekken in het onderwijs
- // Functies van taal: communicatief, expressief, conceptueel

24 // Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie kerndoelen

24

Domein	Subdomein	Kerndoel
Overstijgend		1. Taal- en leesgeving 2. Taal in de leergebieden
	A Communicatie	A1 Taalvaardigheid
		A2 Interactie
B Taal	B1 Taal als systeem	12. Vorm en betekenis beschouwen 13. Schriftelijke taalverzorging
	B2 Taal en individu & maatschappij	14. Talige identiteit 15. Taalvariatie 16. Taalverandering
C Literatuur	C1 Literatuur als systeem	17. Inzicht in verhalende teksten 18. Verkennen van literaire genres
	C2 Literatuur en individu & maatschappij	19. Leesvoorkeur 20. Functies van literatuur 21. Tijd en context

25

Kerndoel 8	Bronnen verwerken
Doelzin	De leerling verwerkt informatie uit verschillende bronnen in een gesproken of geschreven tekst.
Het gaat hierbij om	<ul style="list-style-type: none"> • hanteren van een passende lees-, kijk- of luisteraanpak bij het zoeken naar informatie in bronnen; • doelgericht selecteren en vergelijken van bruikbare informatie uit bronnen; • structureren, parafraseren en samenvatten van informatie met correcte vermelding van gebruikte bronnen; • formuleren van een gestructureerde tekst op basis van geselecteerde informatie, afgestemd op doel, publiek en context.
Te denken valt aan	<ul style="list-style-type: none"> • schrijven van een informatief werkstuk op basis van gelezen, bekeken of beluisterde bronnen; • houden van een eenvoudig betoog over een actueel thema na het lezen, beluisteren of bekijken van teksten over dit onderwerp; • maken van een infographic op basis van meerdere onderzochte bronnen

Doelzin
Beheersingsdoel
De leerling...

Handelingswerkwoord
Wat willen we de
leerlingen zien doen?

26

Kerdoel 8	Bronnen verwerken	Samenhang spreken en schrijven
Doelzin	De leerling verwerkt informatie uit verschillende bronnen in een gesproken of geschreven tekst.	
Het gaat hierbij om	<ul style="list-style-type: none"> • hanteren van een passende lees-, kijk- of luisteraanpak bij het zoeken naar informatie in bronnen; • doelgericht selecteren en vergelijken van bruikbare informatie uit bronnen; • structureren, parafraseren en samenvatten van informatie met correcte vermelding van gebruikte bronnen; • formuleren van een gestructureerde tekst op basis van geselecteerde informatie, afgestemd op doel, publiek en context. 	Samenhang andere leergebieden
Te denken valt aan	<ul style="list-style-type: none"> • schrijven van een informatief werkstuk op basis van gelezen, bekeken of beluisterde bronnen; • houden van een eenvoudig betoog over een actueel thema na het lezen, beluisteren of bekijken van teksten over dit onderwerp; • maken van een infographic op basis van meerdere onderzochte bronnen 	

Uitwerking van wat we willen zien bij de leerling die dit beheerst

27 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

27

Wat betekent dat voor jou?

- ✓ De basis blijft hetzelfde: leerlingen ontwikkelen taalvaardigheid.

Maar nu (ook):

- ✓ Verschillende taalvaardigheden met elkaar verbinden
- ✓ Inhouden uit de verschillende domeinen met elkaar verbinden
- ✓ Conceptualiserend: taal gebruiken bij het verwerven van kennis (kerndoel 3, 6 en 11)
Expressief: creatief taal gebruiken (kerndoel 5)
- ✓ Leren om te reflecteren (kerndoel 9)
- ✓ Aangereikte bronnen onderzoeken en verwerken (kerndoel 7 en 8)
- ✓ Inhouden uit Communicatie verbinden met andere leergebieden

28

28

Domein Taal

- Taal als systeem
- Taal en individu & maatschappij

Domein Communicatie

- Taalvaardigheid
- Interactie

29 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie kerndoelen

29

Domein Taal

Taal als systeem

- / Vorm en functie in relatie tot betekenis
- / Spellinggeweten en spellingbewustzijn

Taal en Individu & Maatschappij

- / Eigen talig repertoire
 - Uiting geven aan je eigen identiteit
- / Taalvariëteiten

30 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie kerndoelen

30

Domein	Subdomein	Kerdoel
Overstijgend		1. Taal- en leesgeving 2. Taal in de leergebieden
A Communicatie	A1 Taalvaardigheid	3. Begrijpend luisteren, lezen en kijken 4. Doelgericht spreken en schrijven 5. Creatief taal gebruiken 6. Schrijven om te leren 7. Bronnen onderzoeken 8. Bronnen verwerken 9. Reflecteren op taalactiviteiten
	A2 Interactie	10. Doelgericht gesprekken voeren 11. Gesprekken voeren om te leren
B Taal	B1 Taal als systeem	12. Vorm en betekenis beschouwen 13. Schriftelijke taalverzorging
	B2 Taal en individu & maatschappij	14. Talige identiteit 15. Taalvariatie 16. Taalverandering
C Literatuur	C1 Literatuur als systeem	17. Inzicht in verhalende teksten 18. Verkennen van literaire genres
	C2 Literatuur en individu & maatschappij	19. Leesvoorkeur 20. Functies van literatuur 21. Tijd en context

31 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)

actualisatie
kerndoelen

31

Kerdoel 14	Talige identiteit	
Doelzin	De leerling verkent hoe je met taal uiting geeft aan je identiteiten.	Doelzin Ervaringsdoel De leerling....
Het gaat hierbij om	<ul style="list-style-type: none"> • verkennen van het eigen talige repertoire in de volle breedte: talen en taalvariaties, gebaren, lichaamstaal; • experimenteren met het eigen talige repertoire om zich bewust te worden van het effect, in relatie tot publiek, doel en context; • reflecteren op hoe je overkomt op anderen op basis van keuzes in je eigen talige repertoire; • waarderen van het eigen talige repertoire. 	
Te denken valt aan	<ul style="list-style-type: none"> • maken van een taalpaspoort; • uitproberen van verschillende lichaamshoudingen bij een presentatie voor publiek en het voeren van een gesprek over het effect ervan; • gebruiken van talenkennis bij het leren van nieuwe woorden in het Standaardnederlands en andere talen; • praten over ervaringen over een in een andere taal of taalvariatie gevoerd gesprek. 	Samenhang domein Communicatie

32 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie
kerndoelen

32

Wat betekent dat voor jou?

✓ De basis blijft hetzelfde: spelling en inzicht in zinnen en teksten.

Maar nu (ook):

- ✓ Andere manier van aanbieden spelling en grammatica (kerndoel 12 en 13)
- ✓ Nieuwe inhouden rondom taal in de wereld (kerndoel 14, 15, 16)
- ✓ Inhouden uit Taal terug laten komen bij Communicatie en Literatuur

33

Domein Taal

- ⊞ Taal als systeem
- Taal en individu & maatschappij

Domein Communicatie

- Taalvaardigheid
- Interactie

Domein Literatuur

- Literatuur als systeem
- Literatuur en individu & maatschappij

34

Domein Literatuur

Literatuur als systeem

- // Inzicht in verhalende teksten & literatuur
- // Inzicht in vormkenmerken

Literatuur en Individu & Maatschappij

- // Leeservaringen opdoen
- // Leesvoorkeur
- // Literaire competentie

35 // Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie
kerndoelen

35

Domein	Subdomein	Kerdoel
Overstijgend		1. Taal- en leesgeving 2. Taal in de leergebieden
	A Communicatie	
	A1 Taalvaardigheid	3. Begrijpend luisteren, lezen en kijken 4. Doelgericht spreken en schrijven 5. Creatief taal gebruiken 6. Schrijven om te leren 7. Bronnen onderzoeken 8. Bronnen verwerken 9. Reflecteren op taalactiviteiten
	A2 Interactie	10. Doelgericht gesprekken voeren 11. Gesprekken voeren om te leren
B Taal	B1 Taal als systeem	12. Vorm en betekenis beschouwen 13. Schriftelijke taalverzorging
	B2 Taal en individu & maatschappij	14. Talige identiteit 15. Taalvariatie 16. Taalverandering
C Literatuur	C1 Literatuur als systeem	17. Inzicht in verhalende teksten 18. Verkennen van literaire genres
	C2 Literatuur en individu & maatschappij	19. Leesvoorkeur 20. Functies van literatuur 21. Tijd en context

Onderbouw
vo

36 // Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)

actualisatie
kerndoelen

36

Kerdoel 18	Verkennen van literaire genres
Doelzin	De leerling verkent genrekenmerken van literatuur.
Het gaat hierbij om	<ul style="list-style-type: none"> • verkennen van genres in poëzie-, proza- en dramateksten; • verkennen van de rol van beeldgebruik in diverse genres; • herkennen van figuurlijk taalgebruik, stijffiguren, beeldspraak, rijm, ritme en visuele elementen.
Te denken valt aan	<ul style="list-style-type: none"> • lezen, vergelijken en bespreken van teksten van verschillende literaire genres, zoals een dagboektekst, limerick, fabel, theatertekst, liedtekst, sprookjes en non-fictie; • classificeren van boeken op basis van inhoudelijke thema's; • praten over poëtisch taalgebruik in een gedicht.

Samenhang domein *Taal*

37 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo actualisatie kerndoelen

37

Wat betekent dat voor jou?

- ✓ De basis blijft hetzelfde: van leerlingen lezers maken

Maar nu (ook):

- ✓ Literatuur en literaire competentie als onderdeel van het curriculum (kerndoel 17, 18, 19 en 20)
- ✓ Leerlingen ondersteunen bij het aangaan van nieuwe leeservaringen (kerndoel 19)
- ✓ Inhouden uit Literatuur terug laten komen bij Communicatie en Taal
- ✓ Literatuur terug laten komen in de andere leergebieden

38 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo actualisatie kerndoelen

38

39

40

// *Hoe leren ze nu kritisch lezen met diep begrip?* //

Kerdoel 1 Taal- en leesomgeving

Doelzin De school zorgt voor een rijke taal- en leesomgeving voor alle leerlingen.

Het gaat hierbij om

- in aanraking laten komen met authentieke, vakoverstijgende, thematische contexten;
- in aanraking laten komen met uitdagende teksten en een divers en actueel aanbod van literatuur binnen een vaste leesroutine;
- aanbieden van kennis en vaardigheden uit het leergebied Nederlands in onderlinge samenhang;
- stimuleren van de leesmotivatie en de durf om te spreken en te schrijven;
- ruimte bieden aan verschillende talen en taalvariëteiten van leerlingen.

Kerdoel 3 Begrijpend luisteren, lezen en kijken

Doelzin De leerling toont begrip van beluisterde, gelezen en bekeken teksten.

Het gaat hierbij om

- aandachtig kijken en luisteren naar of vloeiend lezen van zakelijke en literaire teksten;
- zowel inzetten als vergroten van kennis van de wereld, woordenschat en kennis over teksten en taal;
- herkennen van perspectieven, publiek, context en communicatief doel: informeren, amuseren, instrueren of overtuigen;
- reageren op, evalueren van en reflecteren op de waarde en inhoud van teksten;
- bepalen van de aanpak en het flexibel toepassen van begripsverhogende strategieën.

Aanbod van rijke teksten

Uitgewerkt wat er nodig is om 'begrip te tonen'

Relatie met domein Literatuur

41 // Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

41

// *Hoe is de leerlijn van het po naar de vo onderbouw zichtbaar?* //

- // Dezelfde indeling in domeinen en subdomeinen (zelfs richting vo bovenbouw?)
- // Dezelfde doelzin po en onderbouw vo
- // Opbouw
 - in uitwerking en toelichting
 - in teksten waar leerlingen mee werken

42 // Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

42

Kerdoel 7	Bronnen onderzoeken	Kerdoel 7	Bronnen onderzoeken
Doelzin	De leerling onderzoekt verschillende bronnen.	Doelzin	De leerling onderzoekt verschillende bronnen.
Het gaat hierbij om	<ul style="list-style-type: none"> • inschatten van betrouwbaarheid op basis van duidelijk aanwezige kenmerken van de bron: maker, communicatief doel en actualiteit; • toekennen van waarde aan de inhoud van de bron en onderscheiden van hoofd- en bijzaken, feiten en meningen; • vergelijken van soorten aangereikte bronnen op basis van betrouwbaarheid en inhoud; • verkennen van zoekmogelijkheden binnen verschillende aangereikte bronnen. 	Het gaat hierbij om	<ul style="list-style-type: none"> • beoordelen van betrouwbaarheid op basis van duidelijk aanwezige kenmerken van de bron: maker, communicatief doel en actualiteit; • analyseren en controleren van de inhoud van de bron en onderscheiden van hoofd- en bijzaken, feiten en meningen, perspectieven en framing; • vergelijken en onderscheiden van soorten aangereikte bronnen op basis van betrouwbaarheid en inhoud; • verkennen van zoekmogelijkheden binnen verschillende aangereikte bronnen.
Te denken valt aan	<ul style="list-style-type: none"> • verkennen van verschillende soorten bronnen binnen een thema; • experimenteren met zoekfilters op een website. 	Te denken valt aan	<ul style="list-style-type: none"> • vergelijken en analyseren van verschillende teksten over hetzelfde onderwerp; • uitproberen van verschillende zoektermen bij het onderzoeken van een specifieke zoekvraag; • verkennen van de mogelijkheden en gevaren van teksten geschreven door AI.
		In havo/vwo 3 valt te denken aan	<ul style="list-style-type: none"> • cross-checken van een tekst geschreven door AI, door de tekst te vergelijken met andere bronnen.

43 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie kerndoelen

43

/// Zijn vaardigheden nu los van kennis beschreven? ///

- /// Ja en nee.
- /// Ja: de taalvaardigheden staan beschreven in domein *Communicatie*.
- /// Nee: bij elke vaardigheid in een doelzin wordt in de uitwerking de benodigde kennis genoemd.

Kerdoel 3	Begrijpend luisteren, lezen en kijken
Doelzin	De leerling toont begrip van beluisterde, gelezen en bekeken teksten.
Het gaat hierbij om	<ul style="list-style-type: none"> • aandachtig kijken en luisteren naar of vloeiend lezen van zakelijke en literaire teksten; • zowel inzetten als vergroten van kennis van de wereld, woordenschat en kennis over teksten en taal;

44 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie kerndoelen

44

//

Waarom zijn de conceptkerndoelen niet concreter?

//

Door de tekstsoort open te laten, kan optimale afstemming plaatsvinden

- // Tussen huidige kerndoelen en referentiekader in;
- // Doelen gelden voor alle leerlingen in po, so, vo en vso.

Kerdoel 8	Bronnen verwerken
Doelzin	De leerling verwerkt informatie uit verschillende bronnen in een gesproken of geschreven tekst.
Het gaat hier om	<ul style="list-style-type: none"> • hanteren van een passende lees-, kijk- of luisteraanpak bij het zoeken naar informatie in aangereikte bronnen; • doelgericht selecteren en vergelijken van bruikbare informatie uit aangereikte bronnen; • structureren en parafraseren van informatie met vermelding van gebruikte bronnen; • formuleren van een eenvoudige tekst op basis van geselecteerde informatie, afgestemd op doel, publiek en context.

45 // Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

45

//

Waar kan ik meer lezen over de gemaakte keuzes?

//

- // Werkopdracht <https://www.slo.nl/@20528/opdracht-slo-bijstelling-kerndoelen/>
- // Toelichtingsdocument Conceptkerndoelen Nederlands [slo.nl/publicaties/@22842/conceptkerndoelen-leergebied-nederlands](https://www.slo.nl/publicaties/@22842/conceptkerndoelen-leergebied-nederlands)
- // Begrippenlijst

46 // Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

46

Wat moet ik hier nu mee?

- // Officieel: nog niks.
- // De conceptkerndoelen worden in 2024 beproefd in/met/door de onderwijspraktijk.
- // Rond de zomer definitieve set > wetstraject voor formele vaststelling.
- // Daarna volgt implementatie waarbij OCW bepaalt wanneer scholen ook 'gehouden' zijn aan de nieuwe doelen.

Wat wordt er nog gedaan?

- // Regiobijeenkomsten
- // Onderzoek op waardering en bruikbaarheid
- // Ontwikkelen leerlijnen
- // Advies Referentiekader Taal
- // Afstemming vakvernieuwingscommissie Nederlands

Regiobijeenkomsten: ophalen inzichten

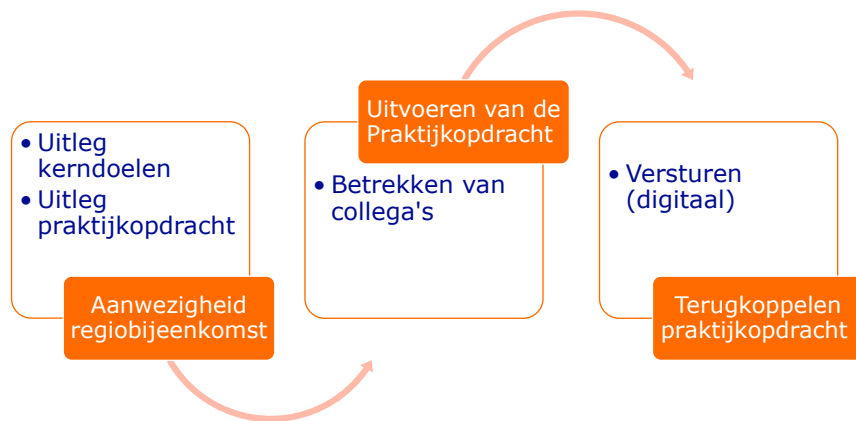
Aanpak

- 8 (gelijke) regio's bepalen in Nederland
- PO: 10 tot 15 scholen per regio
- VO: 10 tot 15 scholen per regio
- Per school (voorkeur 3 afgevaardigden):
 - **PO:** leraar bovenbouw, Coördinator/IB'er, schoolleider
 - **VO:** leraar onderbouw, vaksectie vz, schoolleider/teamleider.
- Divers in achtergrond kenmerken scholen
 - Schoolgrootte
 - Populatiekenmerken
 - Denominatie
 - Kwaliteit

Wat zijn onze doelstellingen?

- / Informeren over de conceptkerndoelen
 - Hoe zijn de conceptkerndoelen tot stand gekomen?
 - Wat moeten leerlingen kennen en kunnen? Welke inhoud zit in de conceptkerndoelen?
- / Inzicht krijgen in hoe de conceptkerndoelen gewaardeerd worden.
 - Passen deze conceptkerndoelen bij de doelstellingen?
- / Inzicht krijgen in de verwachte bruikbaarheid van de conceptkerndoelen in de onderwijspraktijk.
 - Krijg je beelden bij de vertaling van deze conceptkerndoelen naar onderwijs en activiteiten in de klas?

Wat vragen we van deelnemende scholen?

51 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie
kerndoelen

51

Wat levert deelname jouw school op?

- / Inzicht en kennis over de conceptkerndoelen Nederlands en rekenen en wiskunde.
- / Gelegenheid om in gesprek te gaan: vragen te stellen en je mening te geven.
- / Inzicht en kennis om nu al in te gebruiken bij ingezette onderwijsvernieuwingen:
 - NPO gelden
 - Verbeteren basisvaardigheden
 - Aanschaf nieuwe methode
 - ...

52 / Conceptkerndoelen Nederlands | po, (v)so & onderbouw vo

actualisatie
kerndoelen

52

*Hoe meld
ik me aan?*

Wil je dat jouw school meedoet aan het beproeven
van de conceptkerndoelen in de praktijk? Geef je
interesse door via:

actualisatiebeproeven@slo.nl

Of kijk na 10 oktober op

<https://www.actualisatiekerndoelen.nl/>

Alle leerlingen taalcompetent...

...door taalonderwijs dat rijk en
betekenisvol is, kennis opbouwt
en leerlingen inspireert en
motiveert!